

З ІСТОРІЇ ЦАРЯ ГОЛОДА

Ціна 5 центів.

Накладом
"УКР. РОБІТНИЧИХ ВІСТИЙ"
Вінніпег, Ман., Канада.

1922.

З ІСТОРІЇ ЦАРЯ ГОЛОДА

Ціна 5 центів.

Накладом
"УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ВІСТИЙ"
Вінніпег, Ман., Канада.
1922.

ГОЛОД І ЙОГО ПРИЧИНИ.

Страшний голод, який навістив Приволже, в Світській Росії і п'ять полудневих губерній Радянської України, наслідком великого неурожаю, спричиненого довготривалою посухою, не являється чимсь небувалим в історії людства. Наоборот, історія розповідає нам про багато випадки великого голоду в різних сторонах світа і серед різних народів. Тому то, як би не старалася буржуазна преса своїми брехнями переконати "публичну думку", що голод в Радянських Республіках є наслідком заведення робітничого, радянського, державного устрою, що це наслідок "руйнуючої політики" більшовиків", то все таки її не вдасться закрити правдивих причин, які доводили до голоду так тоді, коли ще більшовиків на світі не було, як і за наших часів в тих краях, де влада не є в руках більшовиків, але в руках премудрої буржуазії.

Голод буває звичайно тоді, коли збіже, або й інші важні і необхідні кормові продукти даної країни, або її певних провінцій, зістануть знищені посухою, градом, саранчею, повіню, морозом, або й іншими незалежними від контролю

чоловіка природними силами. Буває він також наслідком всеруйнуючих війн. Таке лучало́сь в давній минувшині, а також і за наших часів. Наслідком голоду вмирали в різних країнах мільйони людей і часто широкий світ про се мало що знав, коли властям тих країн потрібно було се нещасте своїх горожан закрити перед світом. Радянські Республіки зауваживши наближаюче ся марево голоду, заздалегідь поробили всі заходи до боротьби з сим великим нещастем і відкликались до цілого світа за помічю, бо їхня робітничо-селянська влада не заінтересована закриванем правди, але наоборот — вона дбає про добро і долю працюючих мас.

Голодови можна було завсїгди запобігати і не давати стільки людських жертв голодовій смерті, скільки їх було дано в минувшині, кодиб всі люди були людьми і жили з собою, як одна братня сімя; колиб вони розумно вели громадську господарку на користь усіх, а не лише для заспокоєня жадоби горстки ненаситних тиранів та галапасів; колиб вони продукували всеї поживи і иншого добра подістатком для всіх, та розумно розпреділювали все те між всіми, що трудили ся при тій продукції. А то одні мруть з голоду, а другі збіже в воду сиплять, або палять, або держать під замком в елевейторах.

Та настане час, коли страдаючі маси працюючого люду змінять сей божевільний громадський лад і розумно впорядкують суспільну господарку, яка всяку працюючу людину забезпечить перед голодом і голодовою смертю.

ГОЛОД В ЕГИПТІ В ДАЛЕКІЙ МИНУВШИНІ.

Найвчасніші автентичні записи про голод в давних, історичних часах знайдено недавно на одним гранітнім гробі, на острові Сагаль, в першій катаракті ріки Ніль. На*тім гробі є видовбані такі слова египетського фараона Чезера (або Тозортруза), котрий панував около 3,800 літ перед християнською ерою:

“Я оплакую на моїм високім троні безмірне нещастє, бо в моїм часі не було вже виливу Нілю через сім літ.*) Збіже мізерне; бракує збіжа і всілякого рода поживи. Кождий чоловік став злодієм для свого сусіда. Вони бажають поспішати, але не можуть ходити. Дитина плаче, молодіж повзе, а також старий чоловік; їхні душі придавлені в долину, їхні ноги похиле-

*) Вилив ріки Ніль наносить в прибережні долини дуже урожайний намул, на яким засївають збіже і інші рости. Коли нема виливу Нілю, то се являєть ся великим нещастєм для тамошніх жителїв. — П.

ні до купи і тягнуть ся по землі, а їхні руки спочивають за пазухами. Рада могучих двору є лише пусткою. Розірвані, отвором стоять скрині провізій, але нема в них нічого, лише воздух. Все вичерпане”.

Так розказує сей перший запис про людські терпіня від голоду. Поверх дві тисячі літ пізнійше голод знова навістив Єгипет і про сей то голод, між иншим згадує також біблія в своїм оповіданю про Йосифа, сина Якова, котрий ніби то витолкував фараонові сон про ситі і худі корови, предсказав голод, що мав тревати сім літ і зістав назначений фараоном на адміністратора. В часі того голоду населене Єгипту спасало ся від голодової смерти в сей спосіб, що віддавало всі свої гроші і худобу Ізраїлітянам за збіже, а коли вже в другому році голоду не стало ні гроший, ні худоби, то прийшло ся віддавати фараонам землю, бо не було за що купувати поживи. В сей спосіб фараони дістали в своє посідане великі простори землі при Нілю, а селяни остались невільникими і муіли відтак кожного року віддавати фараонам повну п'яту частину збору з оброблюваної ними землі.

В девятім столітю перед християнською ерою, підчас облоги Самарії королем Сирії Бенгададом, серед голодуючого населеня розвинув

ся канібалізм, про що переховались автентичні записи.

ГОЛОД В РИМСЬКІЙ ДЕРЖАВІ.

Вже першу появу Римлян на історичнім горизонті, в восьмому століттю, зазначили, як каже Плутарх, страшний голод і пошести. “Кроваві, або шкарлатно-барвні комахи упали з хмар; пошесть, голодовий помір і меч бушували в цілій Кампанії”.

Початки римської історії зазначають ся дуже частим повторюванем ся голоду, пошестий і воєн.

Почавши від 540 р. перед християнською ерою, настали часи страшного голоду, який з незначними перервами тривав около 20 літ. Був час, що люди тисячами кидали ся в ріку Тибер, щоб ратувати ся від страшних мук голоду. Не один раз після того гостив голод у Римлян. Навіть в часі добробуту в римській імперії, коли Римляни могли неурожай в одній провінції покрити знаменитим урожаем других провінцій своєї імперії, від приходу голоду, вони не були цілковито забезпечені.

І так в 79—88 р. р. (вже в християнській ері) в римській імперії панував страшний голод. Півостров Італії навістила велика посуха, а за

нею страшний голод; одної лише днини в Римі вимерло з голоду 10,000 мешканців. Се велике нещасте збільшили до катастрофічних розмірів ще й землетрясеня і вибух вульканів. Тоді загинули під вульканічною лявою Геркуланум і Помпеї. В Африці в той час також бушував голод і пошести і помочі звідтам не можна було дістати. Улиці і дома були заповнені трупами. Ся катастрофа потрясла майже до основ римською імперією.

Сто літ пізніше напала на римську провінцію Апулія саранча, яка всюди вкрила землю і затьмила собою сонце. Тоді то вислано було Сцініюса з армією поборювати того крилатого ворога. Голод і пошесть розвинулись до великанських розмірів. Селяни тисячами падали і вмирали на шляхах і така страшна була пошесть, що хижі птиці не хотіли клювати трупів. В Римі вмирало по 5,000 людей денно. Голод і пошесть поширились тоді аж до Англії.

ГОЛОД В ЕГИПТІ ЗА ПАНОВАННЯ МАГОМЕТАН.

За пановання Магометан в Єгипті, в десятім, одинадцятім і дванадцятім століттях, страшний голод часто бушував по країні, а голодова смерть забирала в Єгиптян великанські жертви.

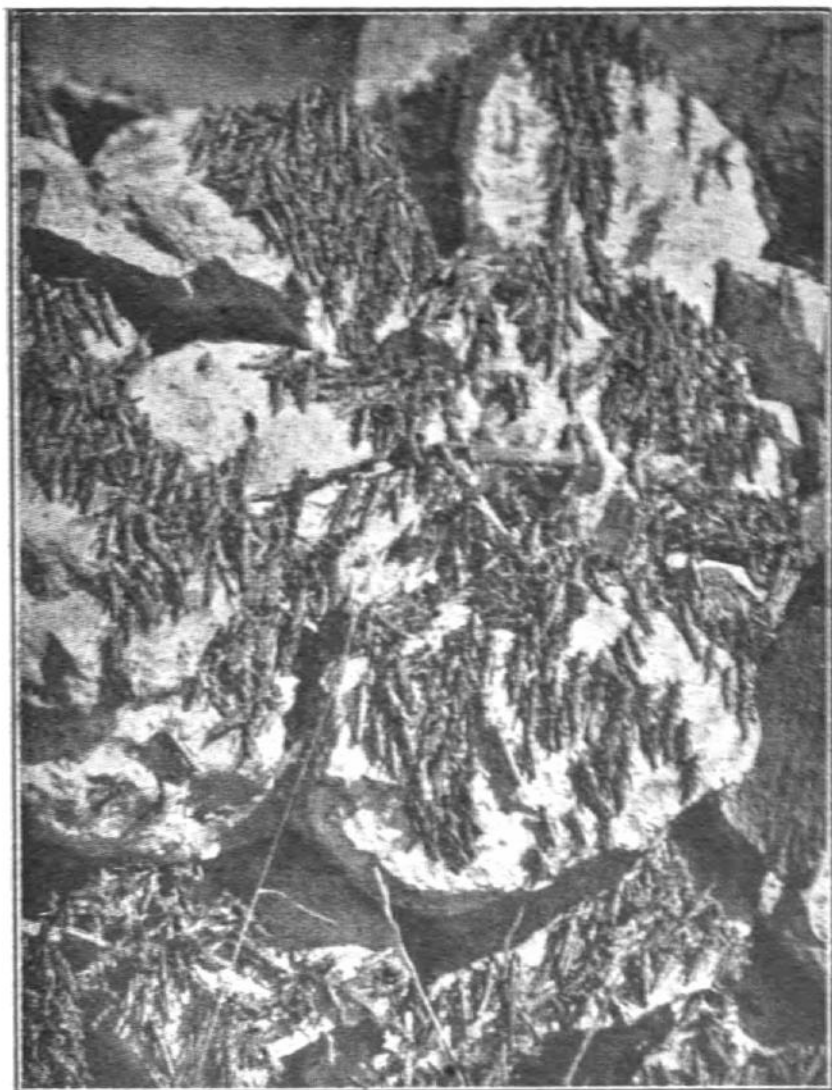
В 967 р. не було виливу ріки Нілю і се спричинило голод, підчас якого в одній околиці міста Фустат згинуло голодовою смертю 600,000 людей. Тоді то один Магометанин, назвиском Гавгар, заложив недалеко навіщеного міста Фустат нове місто (нинішнє Каїро) і з'організував ратункову поміч. Тодішній каліф Моїз дав йому поміч в його стараннях і він позакладав збіжеві стації в яких продавано збіже через два роки під доглядом правительственних інспекторів. Гавгар приказав жовнірам зігнати на публичний ринок всіх мельників і торговців збіжем і приборкавши їх припинив спекуляцію ведену коштом страшних терпінь населеня.

В 1025 р. за каліфату Загіра прийшов знова голод, який викликав бунти і повстаня рабів у всіх частях країни. Щоб подавити повстаня рабів, властителі рабів поорганізували "комітети безпеченства" а правительство дало дозвіл убивати рабів. Два роки пізнійше Ніль розлив свої води широко і нещастє проминуло.

В 1064 р. настав знова страшний голод, який тревав сім літ. Нещастє збільшила ще домашня війна. За споживчі продукти плачено казочні ціни: за бушель збіжа плачено 25 дінарів (один дінар вартував трохи більше чим \$2.50); за одно яйце плачено один дінар. Котів і собак продавали за нечувано високі суми.

Коли не стало що їсти, розвинув ся в страшних розмірах канібалізм. Людське м'ясо продавано на відкритих ринках. Торговці людським м'ясом, як розказує один історик з тодішнього часу, роздобували се м'ясо в страшний, звірський спосіб. Різники скривали ся за закратованими вікнами в верхніх частях будинків, спускали через вікна на улиці міста великі гаки причеплені на шнурах і ловили ними неосторожних прохожих, тягнули їх на гору, а там різали і приготувляли з їхнього м'яса їду, яку відтак продавали в долині, в будах.

Подібні страхітя повторились відтак в часі голоду в 1201 і 1202 рр., як про се розказує в своїх записках Абдель Лятіф, учений лікар з Багдаду, котрий жив в тім часі в Каїро. Хоч за канібалізм карано в тім часі смертю на палях, то се нічого не помагало. Родичі кормили ся м'ясом своїх власних дітей; на улицях виривали матерам їхні діти з рук, убивали їх і їли їхнє м'ясо. Навіть трупи добували з египетських гробів, щоб ними заспокоїти страшний голод. Шляхи перемінились в засідки смерті, бо по них бушували ті, що уникали кари за канібалізм, та гиєни, шакалі і хижі птиці. Гори не похоронених трупів плодили і розповсюднювали страшні пошести.

Саранча — страшний людський ворог.

Як страшно вимирали тоді люди, свідчить про се один запис, в якому оповідаєть ся, що протягом одного місяця одна реальність в місті Каїро перейшла із рук до рук сорок разів, так скоро умирали її властители.

Населене Єгипту опять пережило муки голоду в 1264 р. підчас якого в ратунковій акції визначив ся був великими здібностями адміністратора один раб, назвиском Бібарс, родом з Кіпчака, околиці положеної між Уральськими горами а Каспійським морем, якого привезено до Єгипту і продано за дешеву ціну, на тутешні гроші около 80 дол., бо мав він більмо на однім оці. Він був також знаменитим вояком і властивим основателем імперії Мамелюків (рабів).

ГОЛОД В АНГЛІ.

Англія також зазнала много разів великого голоду. Вже з початком восьмого столітя був в Англії і Ірляндії такий голод, що загнав людий до канібалізму.

В 1005—1016 р.р. наслідком неурожаю панував в Англії такий голод, що половина населеня більшого острова вимерла. Правда до тої великої смертності причинились почасти і війни між Етелредом і данським Свейном, котро-

го голод приневолив тоді забрати ся з Англії.

Протягом послїдних трийцяти лїт одинайцятото столїтя було в Англії девять голодових років. В 1069 р. селяни убивали на мясо конї, собаки, коти, а коли тих звірят не стало і не було чим заспокоїти голод, вони продавали себе в неволю, щоб їх годували їхні пани. Цїлий простір землі між Доргем і Йорк лежав через девять років пустою, бо мешканці повтікали і не було кому обробляти землю. В деяких сторонах Англії голоду не було, але лиха комунікація не дала спромоги дістати з тих сторін поживи. Положенє погіршилось ще й через те, що селяни не мали охоти продукувати збіже через великі податки.

Спорадичні періоди голоду слїдували відтак за панованя Виліяма Руфуса, Генрика I, Стефана, Генрика II, Ричарда I, Генрика III, Едварда II і інших королїв.

В часї голоду за панованя Ричарда I лише богатих похоронювали з церемонїями, а для бїдаків не було на те часу; їх закопували разом в ровах.

В 1235 р., за панованя Генрика III в самім Лондонї вимерло з голоду 20,000 людий. Не зважаючи на неурожай і великий голод, правительство Генрика III здирало з населеня вели-

канські податки, збільшаючи в сей спосіб нужду і значно погіршаючи загальне нещасливе положенє. Великий голод в 1257—1259 р.р. приневолив правительство шукати за збіжем за границею і тоді то перший раз привезено збіже з Німеччини і Голяндії.

За панованя Едварда II, в 1314 р. великі дощі знищили збіже і спричинили такий страшний голод, що люди убивали і їли коні, собаки, коти, а навіть діти. Вязниці були переповнені злочинцями і коли до келії приводили нового злочинця, то голодні вязні хватали його і прямо розривали на кусні, щоб заспокоїти свій голод.

Нещастє великанських розмірів постигло Европу в чотирнайцятім столітю. З Китаю, де бушував тоді великий голод і пошести, перенеслась до Европи страшна пошесть, яку назвали чорною смертю. Та пошесть забирала великанські жертви; від ньої вимерло в Европі найменше яких 20,000,000 людей. Декотрі історики кажуть, що в часі тої пошести вимерла одна четверта часть, а інші є тої думки, що більше чим половина всего населеня Европи.

До Англії занесено ту пошесть в 1348 р. Она дуже скоро поширилась на цілий острів. В деяких містах вимерло більше чим дві третини

всіх мешканців. Оброблюване землі стало зовсім неможливим, бо не стало досить здорових людей для збору збіжа і доглядання худоби.

Се незвичайно тяжке положене в Англії довело до першої великої боротьби працюючих мас проти пануючої кляси. Селяни домагалися значно висшої платні і не хотіли працювати на старих умовах. Парлямент ухвалив тоді закон, який примушував так невільників, як і вільних горожан, котрі не мали своєї землі, працювати для землевласників за таку платню, яку плачено попередно. За переступство сего закона, або за домагане висшої платні, а також за плачене висшої платні назначено значні карри. Робітники, котрі втікали від праці, були пятновані буквою "F", випалюваною на їхнім тілі. Ухвала того закона викликала політичну бурю, яка тревала довший час.

ГОЛОД В ФРАНЦІЇ.

Ні одна з європейських країн не натерпіла ся стільки голоду від восьмого до вісімнадцятого столітя, що Франція. Не тільки неурожаї і інші природні нещастя були його причинами, але й війни і здирства та дика гульня французьких королів і їхніх придворних помічників.

Від року 987 до 1059, в початках феодалізму, сорок вісім разів навіщав голод французьких селян. В 1000 р. положене було таке страшне, що забобонне, затуманене релігією населене думало, що вже прийшов кінець світа. Мешканці Франції покидали свої оселі і тисячами мандрували на паломництво.

Далеко страшнійший голод настав в Франції в 1030—1032 р.р. Посуха, надмірне зимно, дощі і морози через три роки нищили засіви. Люди умирали тисячами. Убоге голодне населене кормилось травою, корінем, листем, білою глиною, а врешті і людським мясом. Голодуючі ставали непохожими на людей; з під шкіри видно було всі кости, животи у них напухали, а їхні голоси перемінювали ся в якесь тонке квичіне. Здавало ся тоді, що населене Франції не віджиге по тім нещастю. Однак положене поліпшилось з приходом добрих жнив.

Франція перетерпіла багато голоду і пошесть підчас хрестоносних походів. Найбільше однак потерпіли тоді її армії хрестоносців.

В чотирнайцятім століттю Франція, так як і другі країни Європи, понесла великі жертви через пошесть “чорної смерти”. Великого дволітнього голоду зазнала она також в 1437—1439 роках.

Важною причиною голоду і нужди селянських і робітничих мас Франції були великі податки і зди́рства, які потрібні були королям і їхнім дворам на шалену розпусту, марнотравне життя і війни. Особливо тяжке положене було за панованя королів — Людвика XIV, Людвика XV і Людвика XVI. В деяких округах податкові секвестратори забирали в селян три сьмих їхнього денного зарібку. Убоге населене вимирало в застрашаючих розмірах; мно́гі спасали ся еміграцією. По улицях міст блукали товпи жебраків в нужденнім лахмітю.

Голод і нужда доводили убоге населене Франції до бунтів і були властивою причиною революції і смерти Людвика XVI, котрий згинув під гільотиною 1793 р.

ГОЛОД В ІРЛЯНДІЇ.

Історія Ірляндії записала також много випадків великого голоду. Вже в 963—964 р.р. та країна зазнала великого голоду, в часі яко́го родичі продавали свої діти, щоб роздобути грошей на купно поживи. Були тоді й випадки канібалізму.

Великий голод навістив був Ірляндію за панованя королевої Елисавети в Англії.

Та найтяжші голодові роки в Ірляндії були 1822 і 1845—1846—1847, через неурожаї бараболь, які є головним кормом Ірляндців. Особливо три послідні роки були нещасливі для Ірляндців. За шість років, почавши від 1845 р., населене Ірляндії наслідком вимираня і еміграції зменшилось з 8,300,000 на 6,600,000. В часі того великого голоду в Ірляндії на поміч голодуючих Ірляндців збирано жертви в ріжних країнах світа.

ГОЛОД В ІНДІ.

Індія дуже богата і вельми урожайна країна, а проте населене її терпіло і терпить дуже часто страшні муки голоду, а голодова смерть довгі столітя забирала там міліони жертв.

До християнської ери нема в хроніках згадки про голод в Індії мабуть через те, що старинні хронографи не звертали уваги на терпіння бідного населеня. За те почавши від одинайцятото столітя в історії записано цілий ряд літ страшного голоду. В 1022 р. вимерло з голоду населене цілих провінцій. В 1052 р. повторився великий голод. В 1630 р. велика посуха в провінції Гуджарат спричинила такий голод, що населене многих центрів тої провінції пови-

мирало, або вивтікало, полишаючи свої місцевості мертвими пустками.

В Індії сіють головно риж, просо, пшеницю і ячмінь, а урожай їх залежить від двоякого рода вітрів, званих монсунами, — полуднево-західного, який приносить дощі в літі, і північно-східного, який приносить дощі в зимі. Посуха, горячі вітри з заходу, а також за великі дощі зі східними вітрами нищать збіже.

Жертви голоду в Індії.

В 1769—1770 р.р. голодова катастрофа в Індії звернула на себе увагу західного світа. Причиною голоду було те, що не було дощів, а по

частини причинилась також маляадміністрація Східно-Індійської Компанії. Згинуло тоді найменше 10,000,000 людей.

Від 1770 р. до 1900, голод повторився двайцять два рази, і вимерло голодовою смертю за той час більше чим 15,000,000 тубильців.

Одною з важних причин, які збільшують нещасливе положення населення в Індії в часі неурожаю є те, що населення не має жадних запасів з часів добрих урожаїв, бо чужоземні купці забирають за півдармо всі плоди праці тамошнього населення, та вивозять в другі, далекі краї. Така доля кольоній капіталістичних країн.

ГОЛОД В КИТАЮ.

Китай є другою країною, дуже частого голоду. До всіх природних чинників, які готують шлях для голодових катастроф, причиняється ще й безперестанний, великий приріст населення.

Протягом чотирох років голоду, від 1333 до 1337, в самій околиці Кіянґ вимерло голодовою смертю 4,000,000 Китайців. В многих частях країни великі нещастя були спричинені сильними землетряснями; цілі гори виступили з поверхні землі і потворились великі озера.

Тоді то, правдоподібно, розвинулась в Китаю пошесть “чорної смерті”.

Жертви голоду в Китаю.

В часі голоду в 1810, 1811, 1846 і 1849 померло голодовою смертю не менше як 45,000,000 Китайців. В 1875—1878 р.р. в чотирох провінціях північного Китаю, відомих як “город Китаю”, простір яких рівнаєть ся просторови Франції, не було дощу і в наслідку настав голод, який забрав 9,000,000 жертв.

В 1906—1907 і 1911 р.р. повінь, викликана виливом ріки Янгце, принесла з собою голод для 10,000.000 мешканців. Щоб ратувати себе перед голодовою смертю, убогі родичі продавали богачам свої дівчата на рабинь; в початках голоду, дівчат віком від 10 до 15 літ продавано по двацять долярів одну, але коли настав найтяжший час голоду, то продавано їх і по шістьдесят центів, або й за меншу ціну.

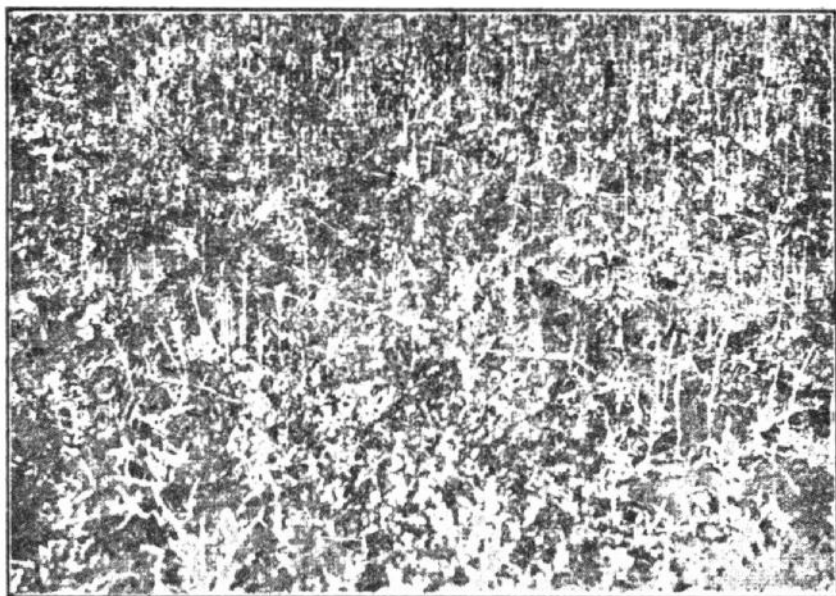
В 1920—1921 р. в Китаю повторив ся великий голод, в часі якого, так як і в часі двох попередних, поміч голодуючим в Китаю збирано у всіх країнах світа.

В Китаю, подібно як і в Індії, бувають випадки, що населене вмирає з голоду, а чужинецькі спекулянти-купці вивозять повні кораблі рижу і інших споживчих продуктів. Китайці є народом дуже покірним, особливож тоді, коли їх постигне нещастє. Через те не дивно, що, наприклад, в 1906—1907 р.р. під містом

Тсінкіянгу отаборились голодуючі селяни, числом около 300,000, і вмирили там з голоду, хоч знали, що в місті магазини були переповнені пшеницею, рижом, і кукурузою.

ГОЛОД В РОСІЇ І НА УКРАЇНІ.

Третими з ряду, після пролетаріату Індії і Китаю, що найчастійше натерпіли ся в мину-

Знищене посухою збіжжя в Радянських Республіках, 1921 р.

шині від голоду, є селяни Росії і України, не зважаючи на те, що обидві ці країни, особливо ж Україна, посідають великі простори найурожайнішого чорнозему в Європі. Головною

причиною голоду в тих країнах була посуха.

Найвчасніший голод великих розмірів, записаний в історії тривав три роки, від 1600 до 1603; вимерло тоді 500,000 селян. Вже тоді люди їли котів, собак, щурів, а навіть людське м'ясо.

В ближших до нас часах, за панованя російських царів, відомі голодові роки 1878, 1891—1892, 1906 і 1911. Особливо страшний був голод в 1891 р.; голодуюче сільське населення кормилось тоді хоптою, листем і корою з дерев; хліб печено з дубового жолудя; щоб ратувати своїх дітей від голодової смерті, родичі продавали їх за що могли.

В ті голодні роки вимерли мільйони людей, однак вірних статистик годі дістати, бо царські правительства не дбали про поміч голодуючому населенню, а навіть старалися до певної міри закрити факти про ті великі нещастя поневолених ними мас убогого, працюючого народу. Царські урядники допускали скандальних крадежних фондів і спекуляції на продуктах збираних на поміч страдавшому від голоду населенню.

ГОЛОД В РАДЯНСЬКИХ РЕПУБЛИКАХ.

Страшний своїми розмірами голод навістив в 1921 р. робітничі, Радянські Республіки. Велика посуха, що тривала цілу зиму, весну і літо,

знищила до тла засіви в приволжських губерніях СРСР і в п'ятих полудневих губерніях Радянської України, найурожайніших губерніях обох братніх робітничих республік. Населенню, числячому від 25 до 30 мільйонів, загрозила голодова смерть.

Трупи померших від голоду в навісних посухою губерніях Радянських Республік, яких не встигають закопувати.

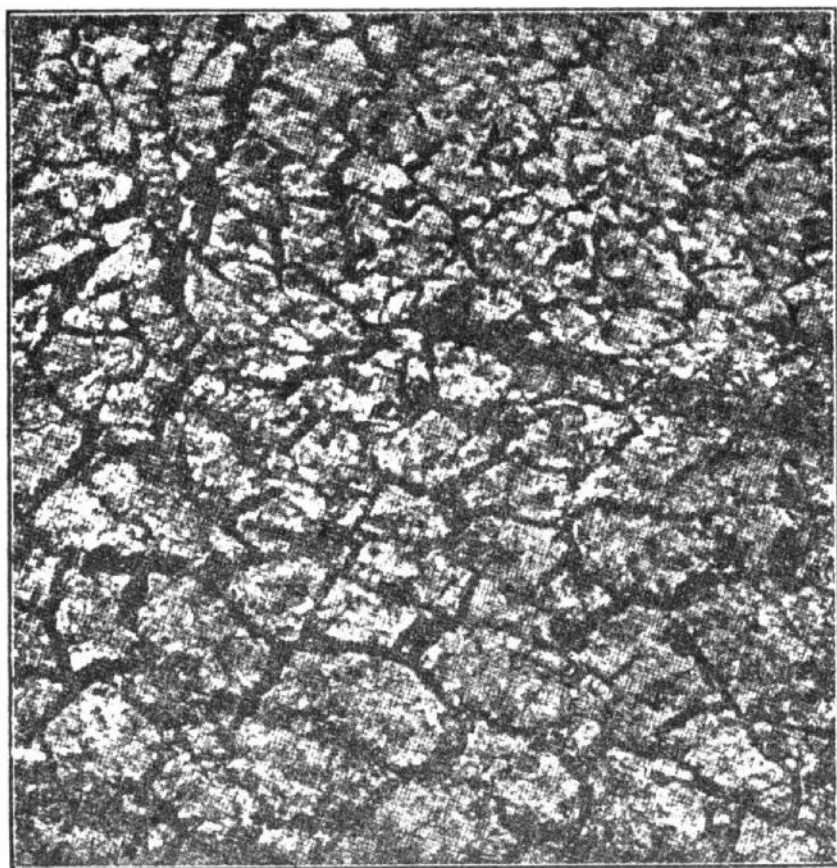
Та не лише посуха, але ще інші важні причини зложились на те, що голод в Радянських Республіках дійшов до катастрофічних розмірів. Господарка Росії була зруйнована світовою війною ще за пановання послідного царя Николая II. Коли робітники перебрали владу

в свої руки і встановили Радянські Республіки, злучені в одну федерацію, країна була знищена, сільська господарка занедбана, бо найкращі сили відірвано від оброблювання землі і вислано на поля боїв, звідки мільйони працюючих рук ніколи не вернули вже домів. Господарські знаряди з'ужились, а нових не було де дістати.

Відтак прийшла домашна війна і напади контрреволюційних банд та чужоземних військ капіталістичних країн на Радянські Республіки зі всіх сторін; до того буржуазний світ, в своїх стараннях задушити пролетарську революцію, встановив довкруги Радянських Республік залізний ланцюг бльокади. Нічого не можна було дістати з поза границь, а в нутрі країни все-го бракувало.

Серед таких страшно тяжких обставин зводили працюючі маси Радянських Республік бої з військами капіталу, їхнього смертельного ворога, майже через чотири роки. Вони віднесли світлу перемогу, але самі осталися серед страшної руїни. Ворог знищив залізничні шляхи, локомотиви, вагони, фабрики, копальні, збіжжя і все, що міг дістати в свої руки, надіючись, що наслідком тої руїни і бльокади настане такий голод, що робітники і селяни Радянських Республік не

втерплять і піддадуть ся. Однак ворог помилив ся — они не піддались, а взялись за тяжку працю відбудованя своєї господарки.

Полукавши від посухи земля на полях, в голодуючих губерніях Радянських Республік.

Та не встигли они оглянутись, як прийшла страшна посуха і знищила засіви в найурожай-

нійших губерніях. Положене стало крайно роспучливим і треба було звернутись за поміччю до зовнішнього світа. Радянські Республіки звернулись з кличем о поміч до працюючого люду цілого світа, бо тільки він їм щиро спочуває і хоч сам бідний, все таки ділить ся з своїм класовим братом і товаришем послідним куснем хліба.

Влада Радянських Республік не закривала правди про страхіття голоду; наоборот, она задалегідь, передбачивши наближаючу ся катастрофу, поробила всі можливі стараня і зробила все, що було в її людських силах, щоб помогти навіщеному катастрофою населеню. Нині у всіх країнах світа робітники збирають і повинні збирати фонди на поміч своїм страдаючим товаришам в Радянських Республіках, котрі, умираючи, не покидають боротьби за визволене працюючого люду з капіталістичної неволі.

Наближаєть ся, однак, вже той час нового громадського ладу, про який ми згадували на вступі, в якому не буде голодних і ситих; в якому всі люди будуть працювати і розумно вести громадську господарку, яка забезпечить всіх працюючих перед нуждою та голодом і голодова смерть остане лише сумною згадкою з минувшини.

П.

КОЖДИЙ

робітник і фермер повинен читати передовсім
робітничі часописі!

Чому?

Бо робітничі часописі обговорює кожду подію в краю і в світі лише зі становища інтересів робочого люду.

Одинокою робітничою часописею в Канаді є

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"

що виходить в Вінніпегу два рази на тиждень і коштує лише \$4.00 на рік.

Хто читає "Українські Робітничі Вісти", виробляє собі суцільний світогляд і може осудити кожду подію в суспільнім житю.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" виступають проти кожного лайдацтва поповнюваного на робочім народі.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" доносять про робітничий рух на цілім світі, про боротьбу робітничої класи.

Хто хоче знати, як свідомі робітники думають про суспільні події, хто хоче навчитися соціалістичної думки, нехай читає передовсім "УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ".

Адреса:

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Cor. Pritchard & McGregor Sts.,
Winnipeg, Man.